

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstro-Ogrsko: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razmerno; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računari naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 vin.

Uredništvo in upravnstvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje št. 3.

Stajerc

Dopisi dobredosli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 24.

V Ptuj v nedeljo dne 16. junija 1907.

VIII. letnik.

Kraljica laž.

Zopet je pričela vladati, zopet dviga svoje želo, zopet ji sledijo tisočeri ljudje in ji navdušeno kličejo: slava ti, slava ti, kraljica laž... V staroveški Indiji so izpoznali prominulni narodi, da je laž vir vsega zla, — in naložili so najhujše kazni lažnikom. Vsa zgodba človeštva ni nič drugega nego večna borba proti laži in za resnico. Največji duhovni, najpomembnejši možje so žrtvovali svoje življenje za resnico in so bili premagani od nesramne vlačuge, ki so si jo postavili lažniki na prestol in ki ji kličejo: slava, kraljica laž...

Veliko poguma in značaja mora imeti clovek, da ne izgubi zadnje upanje. Kajti kakor divja vojska besni in ropota mimo nas armada mogočne kraljice laži. In tisočeri se ji klanjajo, tisočeri hinavski sebičniki, tisočeri zaspanci in bojazljivci...

Ali ni tako?

Pravijo, da so sijajno pri volitvah zmagali in vendar je zmagalo le nasilje, le laž! Pravijo, da delajo za ljudstvo in vendar delajo le za svoj nenasitni žakelj! Pravijo, da so zagovorniki svete vere in vendar so le omade ževalci vere! Pravijo, da so „narodni“ in vendar so le narodove pijavke!

Ali ni tako? — Kraljica laž jih je vjela v svoje zanke in vpregla pred svoj voz in zdaj ji vprijejo: slava ti, kraljica laž...

Mi pa smo nprniki v kraljestvu laži! Mi se ji ne prodamo! In mi vemo, da velja tudi še danes stara zapoved indijskih narodov: najhujši greh je laž in najhujša kazen naj zadene lažnike. In zadela jih bude, — kazen ljudskega zaničevanja in prokletstva!

Strahopetneži in sebičniki naj divjajo za svojo kraljico laž! Maščevalo se bude to nad njimi in nad njih potomci. Mi pa nimamo poverda, nataktni si krinko na lice in obleči se v tujo suknjo. Kakoršni smo bili, taki ostanemo i zanaprej! Ob ustanovitvi našega lista in naše stranke smo naglašali, da je prva potreba našega ljudstva — gospodarsko delo. Mi smo bili strogi zagovorniki gospodarskega dela, ko so ustanovljali Korošci in Brejci edino „Marijine družbe“ in ko politični „tretjeredniki“ še mišliali niso na kakšno „kmetško zvezo“. Mi smo delali na gospodarskem polju, ko narodnjaški dohtarčki niti sanjali niso, da je treba pomagati izstradanemu ljudstvu. Ne naglašamo to, da bi se bahali in sami hvalili. Povedati smo hoteli le to, da nismo menjali svojega prepričanja, ako kličemo danes iz novega: proč od neplodovite, hujskajoče politike, — na delo za gospodarski napredek!

Gospodarsko delo, — ali kako? Kaj naj storimo? Prekucniti treba meje sovraštva, ki ločijo slovenske kmete od nemških sosedov. Dokazati treba ljudstvu, da smo vsi vstvarjeni po božji podobi. In neodvisni moramo postati, svoje slabe voditelje moramo pognati proč, sami moramo vzeti vajete v roko... Ali nas razumete? Doslej smo delali, trpeli, plačevali, skrbeli in se potili za — druge! Zaupali smo vsakemu in mu prinašali krvave svoje de-

narje, — med smo nosili, da so peljali naši troti krasno življenje. Bekli so, da smo prosti kmetje, svobodni obrtniki in delavci, — in vendar smo bili le igrači v roki sitih mogotcev, le sužnji, ki brez volje in misli korakajo pod svojim jarmom... Vbogo ljudstvo, kaj so ti prvaški tvoji voditelji prinesli? Ploj je postal hofrat in član nadsodišča, Robič je vlekla plačo brez službe, kaplan Korošec je postal velik gospod, dr. Brejc si išče na ljudske troške lepo karijero, Grafenauer hoče imeti več odjemalcev za svoje orglje, Šušteršič se boji za svojo žlindro, — ali ti vbogo ljudstvo, kaj imaš ti od tega? Zato: proč s temi prisiljenimi voditelji, proč s pristaši laži!

Gospodarsko delo, — da, v podružnicah kmetijske družbe, v odborih zastopov, na predavanjih in gospodarskih shodih se izvršuje to delo! Zato pa še enkrat: glejmo, da pridejo občinski zastopi v naše roke, da zmagamo v okrajnih zastopih, da raznesemo med ljudstvo čimveč izobražbe, da širimo nove nazore!

Divja gonja za kraljico laž pa pripustimo svojim nasprotnikom. Le begajte se za njo, le divjajte za njo, — laž bude premagana tako gotovo, kakor premage svitlo solnce temno noč! In zadela vas bude, lažniki, najhujša kazen: ljudsko zaničevanje in kletev ljudstva...

Politični pregled.

Zopet vojaški umor! Dne 30. aprila se je obesil dragonec Karl Sammt dragonskega polka v Traiskirchnu. Zdjaj pa poročajo listi, da je bil pokojnik pravi mučenik, da mu ni druga kazala nego — samomor. Sammt je bil za vojaščino precej nesposoben. Zato ga je trpinčil stražmojster Jätzl na vse mogoče načine, tako da si kakor zbegana žival ni mogel pomagati nego da je dezertiral in se potem obesil. Stražmojster Jätzl je dragonca vsak dan brezsrčno klofotal, dokler ni dobil ta težko bolezen v ušesih, in je moral 3 tedne v bolnici ležati. Zdravniku se ni upal povedati, od kje prihaja ta bolezen, ker mu je to Jätzl prepovedal. Ko je prišel nesrečnež iz bolnice, oklofotal ga je stražmojster še isti dan zopet. Imel je še vso glavo obvezano, ali vkljub temu je moral na dvorišču toliko časa „lanširit“ delati, da je obnemogel in na tla padel. Potem mu je Jätzl ukazal, naj se pusti obriti. Ker tega vsled pomanjkanja denarja ni mogel storiti, bil je zopet oklofutan. Bal se je vsled tega, da bi ga Jätzl kakor opevano zopet v „Reitschul“ s konjskim bičom pretepaval; zato je raje dezertiral in se potem obesil. Očetu nesrečneža se seveda tega ni povedalo. Sele neki dragonec mu je pisal pismo, ki raztolmači to stvar. Tako se dela s sinovi delavnega ljudstva! Res take uniformirane bestije, kakor je Jätzl, bi zaslužile najstrožjo kazen. Ravno pri kavaleriji so še taki dogodki v navadi. Naloga poslancev bude, da pojasnijo v zbornici ministru to stvar. Ljudstvo plačuje s svojimi krvavimi davki vojaščino, kmet si mora jemati tuje posle, ker so njegovi sinovi pri vojakih, v največjem delu morajo iti k orožnim

vajam, — in zato vsaj zahtevamo, da se ne ravna z vojaki tako kakor z divjimi zverinami. Poslanci na dan!

Državna zbornica se snide — kakor smo že poročali — 17. t. m. V prvi vrsti se bude razpravljalo o temu, da se je nekaj uradnikom službeno škodovalo, ker so kandidirali in so bili izvoljeni kot poslanci. Potem je gotovo, da se prične razprava glede volilnih sleparij na Galiskem. Dobro bi pač bilo, da bi se pojasnilo tudi volilne sleparije v naših krajih. Potem pa se prične takoj razprava provizornega bižeya (proračuna).

Natančni izid volitev v celi Avstriji leži zdaj pred nami. Izvoljenih je:

Nemški klerikalci	96
Nemška ljudska stranka	25
Nemški naprednjaki	20
Nemški agrarci (kmetje)	19
Nemški radikalci	12
Vsenemci	5
Češki agrarci	30
Mladočehi	20
Česko-katoliška stranka	16
Narodno-socialni Čehi	9
Staročehi	6
Češki radikalci	5
Češki naprednjaki	2
Poljakov	69
Ukrajinska stranka	21
Staro-Rusini	5
Radikalni Rusini	3
Slovenski klerikalci	18
Slovenski liberalci	7
Klerikalni Italijani	9
Krščansko-socialni Italijani	2
Napredni Italijani	4
Hrvatje	11
Srbi	2
Rumuni	4
Zidovski „zionisti“	3
Socialni demokratje	87
Brez stranke	6

Največji stranki so torej nemški klerikalci in socialni demokratje. Skrajno nazadnjaštvo in skrajna naprednost sta torej v volitvah zmagovali. Napredno misleče stranke se pričenjajo združevati, da odbijejo napade klerikalcev na šolo. Kajti soli bude veljal prvi boj!

Položaj na Ogrskem. Naš cesar se je podal te dni v Budimpešto k obletnici svojega kronanja. Obisk je imel veliki politični pomen in upalo se je, da bodo vsled tega potovanja med krono in ogrsko vlado nastala nasprotja poravnana. Ali tega plodu ni rodilo to potovanje. Kajti Madžaroni so ravno v tem času pokazali vso svoje surovo nasilje. S surovo silo so vrgli rumunskega poslanca dr. Vajda iz državne zbornice, ker je ta svoj čas predčital neko za Madžarone ne ravno laskavo pesnico. Tudi druge želje osivelega vladarja nočejo Ogrji vpoštovati. Tako je cesar prepričan, da potrebuje tudi Ogrska pošteno volilno pravico. Ko se je cesar v Budimpešto pripeljal, pozdravljalo ga je na sto tisoč ljudi s klicom „Eljen splošna volilna pravica!“ Ali Madžaroni se bojijo te splošne volilne pravice. Zato se je cesar jako hitro iz Ogrske vrnil in položaj je postal vsled tega zopet nevaren. Še